

Süleyman Demirel Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Y.2003, C.8, S.1 s.155-172.

TÜRK VERGİ YASALARINDA YATIRIM İNDİRİMİNİN YERİ -II-

Yrd.Dr.M.Serdar ATAY*

3. YATIRIM İNDİRİMİNİN KONUSU, ORANI ve TUTARININ HESAPLANMASI

3.1. Harcama Esası

Yatırım indirimi bakımından “harcama yatırım indirimine konu iktisadi kıymetlere ilişkin bedelin ödenmesi yada borçlanılması, bu iktisadi kıymetlerin işletmenin aktifindeki her hangi bir hesaba kaydedilmesi ve iktisadi kıymetlere yatırımcı tarafından tasarruf edilebilir duruma gelmesi anlamına gelir.” Yurt dışından ithal edilen yatırım indirimine konu mallara yapılan ödemelerin harcama sayılabilmesi ise, bu malların fiilen ithal edilerek gümrükten çekilmesi ve işletmenin aktifindeki bir hesaba kaydedilmesi gerekli sayılmaktadır¹.

Yatırım indiriminde harcama esası geçerlidir. Gerek indirimin uygulanacağı yıl içinde yapılmış olan yatırımlar ve gerekse peşin indirim uygulaması kapsamında indirimin uygulandığı yılı izleyen yıl içinde yapılması öngörülen yatırımlar bakımından yatırım indirimi hakkı, Yatırım Teşvik Belgesi kapsamındaki amortisman tabi iktisadi kıymetlere yönelik harcamalar üzerinden hesaplanır ya da peşin indirim uygulanmış ise harcamanın yapılması ile kesinleşir².

Akreditif açılması, gayrikabili rücu da olsa, harcamanın yapılmış sayılması bakımından yeterli değildir. Gümrükleme yapıp ilgili mal işletmeye dahil olmadıkça indirim uygulanmaz³.

3.2 Yatırım İndirimine Konu Olan Harcamalar

Yatırım indirimine Ek: 2 nci maddede yazılı şartları taşıyan yatırımlarla ilgili harcamalardan; bina, makine, tesisat, araç (sadece işletmenin esas faaliyet konusu ile ilgili olanlar) ve benzeri amortisman tabi iktisadi aktif değerlerden yeni olanlarının maliyet bedelleri esas teşkil eder.

* Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Öğretim Üyesi.

¹ Hasan DOĞAN, “Yatırım İndirimi Uygulamaları ve Yatırımlarda Diğer Vergi Ayrıcalıkları”, **Mükellefin Dergisi**, Sayı: 88, Nisan 2000, s. 67.

² Maç ve Turan, s. 11.

³ Yılmaz ÖZBALCI, **4369 ve 4444 Sayılı Kanun Değişiklikleri İle Gelir Vergisi Kanunu Yorum ve Açıklamaları**, Ankara, Oluş Yayıncılık, 1999, s. 286.

Yatırım indirimine konu aktif değerlerin yeni olmasından maksat, bunların daha önce yurt içinde ve yurt dışında hiç bir şekilde kullanılmamış bulunmasıdır. Yurt dışında kullanılmış olsa dahi Hazine Müsteşarlığı'na uygun görülen makine ve tesislerin ithalinde, bu aktif kıymetler yatırım indirimi açısından yeni sayılır. Yatırım indirimine konu edilecek tutar, yukarıda belirtildiği üzere; Yatırım indirimi konusuna giren malların maliyet bedelleri toplamından oluşur.

Maliyet bedelinin tanımı çerçevesinde mutlaka maliyete dahil edilmesi gereken harcamalar şunlardır⁴;

- İmal ve inşa giderleri ile satın alma giderleri,
- Gümrük vergileri,
- Nakliye ve montaj giderleri,
- Mevcut binanın satın alınıp yıkılması halinde yıkım ve arsa tasfiye giderleri,
- Yatırım mevcut bir sabit kıymetin revizesine yönelik ise, bu sabit kıymetin maliyetine ilavesi gereken (normal tamir bakım gideri niteliğinde olmayan) harcamalar.
- Noter masrafı, kıymet takdiri komisyon, taşıt alım vergileri, tapu harcı.
- Yatırımların finansmanında kullanılan kredilere ilişkin olarak oluşan kur farkı ve kredi faizlerinden aktifleştirme döneminin sonuna kadar oluşup maliyete ilave edilen kredi faizi ve kur farkları yatırım indirimine konu olacaktır.
- Lisans, teknik yardım ve know-how gibi harcamalarla bilgisayar programlarının yatırım indirimi karşısındaki durumu hakkında maliye idaresi yatırım indirimine konu edilemeyeceği yönünden görüş beyan etmiştir.
- Teşvik belgesine bağlanmış olan ve kiralık Hazine arazisi üzerinde (yap-işlet devret modeli ile) gerçekleştirilecek yatırımlarla ilgili yatırım harcamaları da yatırım indirimine konu edilebilmektedir.
- Petrol kanununa göre yürütülen arama ve sondaj faaliyetleri için yapılan ve aktifleştirilen harcamalardan ilgili Bakanlığın görüşü alınmak suretiyle, Maliye Bakanlığı'na belirtilenler, yatırım indirimi uygulaması bakımından yatırım harcaması sayılır.
- Yatırım indirimi uygulamasının maddi kıymetleri esas aldığı, gayrimaddi hak bedellerinin yatırım indirimine konu edilemeyeceği, Maliye Bakanlığının öteden beri katı bir biçimde savunduğu ve uyguladığı bir görüştür. Ancak bilim ve teknik alanında yaşanan gelişmeler bu yorumun değiştirilmesini gerektirmektedir. Gayrimaddi hak sayılan bilgisayar yazılım bedelleri yatırım bütçeleri içinde çok ciddi tutarlara ulaşmaktadır. Bunların bir yatırımdan beklenen bir çok niteliği haiz olduğu tartışmasız olduğuna göre yatırım indirimi yoluyla teşvik edilmemesi gerektiğini düşünmüyoruz.

---

⁴ KILINÇ, s. 218-219.

- Finansal kiralamaya konu olacak yatırımlarda, teşvik belgesi finansal kiralama şirketine verilir ve yatırım indiriminden, finansal kiralama şirketi faydalanır.

- Yatırıma yönelik sübvansiyonlar istenirse hasılat yazılır, istenirse yatırım maliyetini azaltan bir faktör olarak dikkate alınır.

- Harcamanın yeni bir amortismanına tabi iktisadi kıymet edinimine yönelik olması gerekmektedir⁵.

Sermaye Piyasası Kurulu; “İşletmeler, maddi duran varlıkların aktifleştirilmesinden sonra ortaya çıkan ve bu varlıkların iktisabında kullanılan kredilerden kaynaklanan faiz giderlerini aktifleştirmeyecek, finansman giderleri kapsamında dikkate alacaklardır.” Cümlesine yer vermek suretiyle, finansman giderlerinin maliyete ilave edilmesi veya gider yazılması konusunda mükellefe seçim hakkı tanınması tatbikatını reddederek Sermaye Piyasası Kurulu’na tabi şirketleri aktifleştirme sonrası faizleri doğrudan masraf kaydetmeye mecbur kılmıştır⁶.

İşletmeler kiraladıkları gayrimenkullar ve gayrimenkul gibi değerlendirilen duran varlıklarına bunların değerini artıracak, iktisadi ömrünü uzatacak nitelikte yapmış oldukları harcamaları yasal kayıtlarında ve finansal tablolarında maliyet bedelleri ile izlerler. VUK’nun 272’nci maddesinde kiracılar tarafından yapılan bu tür giderlerin “özel maliyet bedeli” olarak değerlendirileceği, kiracının faaliyetini yapabilmesi için yapmış olduğu gayrimenkullara ait giderlerinde bu nitelikteki giderler olduğu belirtilmiştir. Ayrıca VUK’nun 327’nci maddesinde özel maliyete konu olacak harcamaların ne şekilde amortisman uygulamasına tabi tutulacağı açıklanmıştır. Bu anlamda yatırım indiriminden yararlanmak için yatırımcıların sadece mülkiyetinde bulunan taşınmazlar üzerine yapılması gerektiği yönünde bir şart yoktur⁷.

“Yatırım teşvik belgesine sahip bir yatırımcı, belgede öngörülen kayıt ve şartlar dahilinde yatırımı ister kendi fabrika binasında isterse kiraladığı fabrikada gerçekleştirebilir.” hükmü ile yüksek yargının bu konudaki düşüncesi ifade edilmiştir⁸.

3.1.1 Teşvik Belgesine Konu Olan Yatırım Mallarının Devir, Temlik, Satış ve İhracı

Yatırım İndirimine konu aktif değerleri satın alanların yararlanabileceği yatırım indirimi tutarının hesaplanması açısından, satın alma bedelinin bir önemi yoktur. Yararlanılabilecek yatırım indirimi tutarı

⁵ Maç ve Turan, s. 10.

⁶ Hasan YALÇIN ve Selçuk YÜCEL, **Gelir ve Kurumlar Vergisi Uygulamasında Giderler**, İstanbul, Kılavuz Yayınları, 1996, s. 46.

⁷ S. Sabit DURLANIK, “Özel Maliyet Bedeli Harcamalarının Yatırım İndirimi Uygulaması Yönünden Değerlendirilmesi”, **Vergi Dünyası**, Yıl 20, Sayı:235, Mart 2001, s. 87.

⁸ Danıştay 4.13.11.1998 tarih ve E: 1997/4477 K: 1998/4146 Sayılı Kararı

aktif kıymetlerin satın alma bedeli üzerinden değil, satan veya devreden yatırım indiriminden yararlanabileceği bakiye kısım üzerinden hesaplanır⁹.

3.1.2. Yatırımın Devri

Yatırıma önemli ölçüde başlamış olması kaydıyla, tamamlama vizesi yapılmamış yatırımlardan, komple yeni yatırımların, tümüyle; diğer tüm yatırımların ise, mevcut haliyle devir, temlik ve satışına, sektörel kısıtlamalar gözönünde alınarak ve teşvik belgesi üzerinde değişiklik yapılmak suretiyle, Müsteşarlıkça izin verilebilecektir.

Öte yandan, tamamlama vizesi yapılmış ve ihracat taahhüdü yerine getirilmiş teşvik belgesi kapsamında ithal edilen makine ve teçhizatın, fiili ithal tarihinden itibaren (5) yıl, yurt içinden sağlanan makine ve teçhizatın ise satın alındığı tarihten itibaren (2) yıl sonunda tüm sabit yatırım ile birlikte devir, temlik ve yurt içi satışı serbesttir. Ancak, bu yatırımda fon kaynaklı kredi kullanılmış ise söz konusu devir, temlik veya satış işlemi, Müsteşarlığın iznine tabi bulunmaktadır.

3.1.2.1. Makine ve Teçhizatın Devir, Temlik ve Satışı

Tamamlama vizesi yapılmamış teşvik belgesi kapsamında bulunan makine ve teçhizatın, teşvik belgesi sahibi bir başka yatırımcıya devir, temlik ve satışına, yatırımın bütünlüğünün bozulmaması kaydıyla, ve fon kaynaklı kredi kullanıp kullanmadığı, ihracat taahhüdünün yerine getirilip getirilmediği, vergi, resim, harç istisnasından faydalanıp faydalanmadığı gibi hususlar gözönünde tutularak, müsteşarlıkça izin verilebilir. Böyle bir durumda, satılan, ya da devir veya temlik edilen makine ve teçhizatla ilgili olarak yararlandırılan yatırım indirimi ve fon kaynaklı kredi, 6183 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde geri alınacaktır. Öte yandan, makine ve teçhizatın tümünün devir, temlik veya satışı halinde teşvik belgesi iptal edilir.

Tamamlama vizesi yapılmış, ihracat taahhüdü yerine getirilmiş ve fon kaynaklı kredi kullanmamış teşvik belgesi kapsamındaki makine ve teçhizatın devir, temlik veya satışı, ithal edilenlerde ithal tarihinden itibaren 5 yıl, yurt içinden temin edilmiş olanlarda ise 2 yıl geçmiş olmak kaydıyla, serbesttir.

Tamamlama vizesi yapılmış olmakla birlikte, taahhütlerini yerine getirmemiş veya fon kaynaklı kredi kullanmış ya da teminin üzerinden 5 yıl (yada 2 yıl) geçmemiş makine ve teçhizatın devir, temlik veya satışına Müsteşarlık'ça izin verilebilir, ancak böyle bir durumda, o güne kadar sağlanan destekler 6183 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde geri alınır.

3.1.2.2. Makine ve Teçhizatın İhracı

Tamamlama vizesi yapılmamış teşvik belgesi kapsamındaki makine ve teçhizatın ihracı, yatırımın bütünlüğünün bozulmaması kaydıyla, Müsteşarlığın iznine tabidir.

⁹ Recep BIYIK , “Yatırım İndirimine Konu Aktif Değerlerin Elden Çıkartılması veya Tabii Afetler Nedeniyle Hasar Görmesi Halinde Yatırım İndirimi Uygulaması”, **Vergi Dünyası**, Yıl 20, Sayı: 238, Haziran 2001, s. 53.

Söz konusu vize yapılmış, fon kaynaklı kredi ve ihracat taahhüdü bulunmayan teşvik belgesi kapsamındaki makine ve teçhizatın ihracı ise serbesttir. Böyle bir durumda, ihracı izleyen iki ay içinde, Gümrük İdaresince, Müsteşarlığa ve Maliye Bakanlığı'na (Gelirler Genel Müdürlüğü) bilgi verilecektir¹⁰.

3.2. Yatırım İndirimine Konu Olmayan Harcamalar

Yatırım indirimine konu olmayan harcamalar aşağıdaki gibidir¹¹;

- Arazi, arsa ve yedek parça sağlanması ve esas proje dışında münferit makine, tesisat, araç alımı dolayısıyla yapılan harcamalar,
- Personel lojmanları inşası (kalkınmada öncelikli yörelerde yapılanlar hariç) ve tefrişi ile inşa edilmiş veya inşa halinde alınan binalar için satın alma bedelleri (inşa halinde alınan binalar için yapılacak tamamlama harcamaları, yatırım teşvik belgesinde yer alması şartıyla yatırım indiriminden faydalanır)¹²,
- İşletmelerin kuruluş ve örgütlenme giderleri, deneme imalatı giderleri,
- Yatırım teşvik belgesine konu olan yatırımın tamamlanmasından sonraki dönemlere ait kredi faizi ve kur farkları
- Doğrudan gider yazılması gereken harcamalar yatırım indirimine konu olmaz.

Teşvik belgesi alınmadan önce yapılan yatırım harcamaları yatırım indiriminin konusuna girmediği için bu harcamalar yatırım indiriminden yararlanamamaktadır.¹³

3.3. Yatırım İndirimi Oranı

Gelir Vergisi Kanunu'nun Ek-3'ncü maddesinde yer alan yatırım indirimi oranı, 3946 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle % 20 olarak belirlenmiş ve bu oranın Bakanlar Kurulu'nca, kalkınmada öncelikli yöreler ile kalkınma planı ve yıllık programlarda ve özel önem taşıdığı belirtilen sektörlerde yapılan yatırımlar için % 70'e kadar artırılacağı veya kanuni orandan az olmamak üzere yeniden tespit edileceği hükme bağlanmıştır¹⁴.

1.1.1999'dan önce geçerli olan yatırım indirim oranı;

Gelir Vergisi Kanunu'na 4369 sayılı Kanunla eklenen geçici 50 inci maddede, 1.1.1999 tarihinden önce Yatırım Teşvik Belgesi bağlanan yatırım harcamalarına, Gelir Vergisi Kanunu'nun değişiklik yapılmadan

¹⁰ Arthur Andersen Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş. "Yatırımlarda Devlet Yardımları ve Yatırımları Teşvik Fonu Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ ", 26.2.2001 Tarih ve YMM 200-S/1885-025 Sayılı Bilim Raporu.

¹¹ Hesap Uzmanları Derneği, **Beyanname Düzenleme Kılavuzu**, İstanbul, Hesap Uzmanları Derneği Yayını, 2000, s.69.

¹² MAÇ ve TURAN, s. 11.

¹³ DEMİRCİ, s. 159.

¹⁴ Hesap Uzmanları Derneği, **Beyanname Düzenleme Kılavuzu**, İstanbul, Hesap Uzmanları Derneği Yayını, 2000, s.69.

önceki Ek 1 ve Ek 4' ncü maddeleri ile Ek 3' ncü maddesinin beşinci fıkrası hükümlerinin ve Kurumlar Vergisi Kanunu'nun kaldırılan 8' nci maddesi hükmünün, 1.1.1999 tarihinden sonra Yatırım Teşvik Belgesine bağlanmış olan yatırım harcamalarına ise söz konusu maddelerin değişik hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Buna göre 1.1.1999 tarihinden önce Yatırım Teşvik Belgesine bağlanan yatırım harcamalarına uygulanacak yatırım indirim oranı;

- Genel oran % 30
- Kalkınmada öncelikli yörelerde % 100 özel önem taşıyan sektörlerde yapılan yatırımlar için % 100 olarak uygulanmaktadır.

1.1.1999 tarihinden sonra alınan yatırım teşvik belgelerine uygulanan yatırım indirimi oranları aşağıdaki gibidir¹⁵;

- Genel oran % 40
- Organize Sanayi Bölgelerinde % 100
- Kalkınmada öncelikli yörelerde % 100
- Özel önem taşıyan sektörlerde yapılan yatırımlar için % 100
- Ülkemize uluslararası rekabet gücü kazandıracak, ileri teknoloji gerektiren, katma değeri yüksek vergi gelirleri ve istihdam artırıcı özelliklerden en az ikisinin içeren 250 milyon ABD doları karşılığı Türk Lirasını aşan sınai yatırımlar için % 200.

Yatırım indirimine ait yasal hükümler Gelir Vergisi Kanun'una eklenen 1-6 Ek maddeler içinde düzenlenmiştir. Ancak 2000/1821 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 8' nci maddesinde 18 Ocak 2001 tarihinden sonra uygulanacak yatırım indirim oranları ilke olarak yeniden belirlenmiştir. Yine yatırım indiriminde, Maliye Bakanlığınca her yıl belirlenen asgari yatırım indirimi tutarları esas alınacaktır¹⁶.

Teşvik belgesi kapsamında yapılacak yatırımlar için uygulanacak yatırım indirimi oranları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

---

¹⁵ KILINÇ, s.219-220.

¹⁶ Selahattin TUNCER, "Yatırım Teşvikleriyle İlgili Yeni Düzenlemeler - II", **Yaklaşım**, Yıl 9, Sayı: 101, Mayıs 2001, s. 23.

Tablo 1 : Yatırım İndirim Oranları

Yöre Farkı Gözetilmeksizin	Yatırım İndirim Oranı
Uluslar arası rekabet gücü kazandıracak, yüksek teknoloji getiren, katma değeri yüksek, vergi gelirleri ve istihdam artırıcı özelliklerden en az ikisini içeren 250 milyon ABD Doları karşılığı Türk Lirasını aşan sınai yatırımlar	%200
Ar-ge yatırımları	% 100
Çevre korumaya yönelik yatırımlar	% 100
Teknopark yatırımları	% 100
Teknoparklarda yapılacak yatırımlar	% 100
Enerji dahil alt yapı yatırımları	% 100
Bilim Teknoloji Yüksek Kurulu veya Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu tarafından belirlenen öncelikli teknoloji alanında yapılacak yatırımlar	% 100
Elektronik sanayi yatırımları	% 100
Gemi ve yat inşa yatırımları	% 100
Tersane yatırımları	% 100
Uçak ve helikopter yatırımları	% 100
Eğitim yatırımları	% 100
Sağlık yatırımları	% 100
Turizm yatırımları	% 100
Maden istihracına yönelik yatırımlar	% 100
Bilişim teknolojisi yatırımları	% 100
Yazılım geliştirme yatırımları	% 100
Genel amaçlı rehabilitasyon merkezleri ve huzurevleri yatırımları	% 100
Bölgesel gelişmeye yönelik yatırımlar	% 100
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nca belirlenen küçük sanayi siteleri ile küçük sanayi sitelerinden oluşan organize küçük sanayi bölgelerinde yapılacak yatırımlar	% 100
İleri teknoloji getiren, katma değeri yüksek, vergi gelirleri ve istihdam artırıcı özelliklerden en az birini içeren ve sabit yatırım tutarı 50 milyon ABD Doları karşılığı Türk Lirası'nın üzerindeki yatırımlar	% 100
Organize sanayi bölgelerinde yapılacak yatırımlar	% 100
Kalkınmada öncelikli yörelerde yapılacak yatırımlar	% 100
Normal yörelerde yapılacak yatırımlar	% 60
Gelişmiş yörelerde yapılacak yatırımlar	% 40

Kaynak: RG.18.02.2001, 24322.

3.4. Yatırım İndirimi Tutarının Hesaplanması

Yatırım indirimi tutarı, yapılmış olan yatırım harcamalarında yatırım içinde yer alan indirimden yararlanabilecek aktif değerlerin maliyet bedelleri toplamına, teşvik belgesinde yazılı yatırım indirimi oranının uygulanması suretiyle bulunur. Cari yılda yapılması öngörülen yatırım harcamaları üzerinden hesaplanan yatırım indiriminde ise teşvik belgesi kapsamında

yapılması öngörülen yatırım harcamaları tutarına yatırım indirimi oranının uygulanması suretiyle bulunur¹⁷.

Birden fazla yatırım teşvik belgesi olup, önceki yıllarda yapılan harcamaların kazancın yetersizliği nedeniyle indirilememesi halinde, indirimde uyulacak sıra aşağıdaki gibi olacaktır¹⁸.

- İlk olarak önceki yıllarda tamamen uygulanmamış olan eski yatırımlarla ilgili devreden indirimler,
- Sonraki yeni yatırımlara ilişkin indirimler,
- Daha sonra ise bir yıl sonra yapılacak yatırım harcamaları ile ilgili indirimler.

Yatırım teşvik belgelerinde yer alan teşviklerden yararlanabilmek için, üzerinde yazılı karakteristik değerlere, şartlara ve sürelerle uymak esastır. Yatırım indirimi kazancın uygun olduğu ilk yılda gerçekleştirilir. İlgili yıl kazancı elverişli olduğu halde yatırım indiriminden yararlanmayan mükellefler, yararlanmadıkları bu indirim tutarlarını daha sonraki yıllara ait kazançlarından indiremezler. Ancak bu tutarlar Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre düzeltme konusu yapılabilir.” Tebliğde, yatırım indirim oranının, belge kapsamındaki sabit kıymetlerin maliyet bedeli ile çarpılmak suretiyle belirleneceği belirtilmiştir. Bize göre bu güne kadar cereyan eden uygulamaya göre indirim hakkının doğması için, ilgili sabit kıymetin tamamlanmış, kullanıma hazır hale gelmiş olması beklenmez¹⁹.

3.5. Yatırım İndiriminde Endeksleme

Yatırım indirimi hakları zaman geçmiş ve enflasyonun etkisiyle erozyona uğramakta ve yatırımcıların bu hakları reel anlamda küçülmektedir. Yatırım indiriminde endeksleme lütuf değeridir. Endeksleme sadece yatırımcının hak kazandığı indirimin enflasyon karşısında erimesini önlemekte ek bir avantaj sağlamaktır²⁰.

İndirime hak kazanılan yatırım indirimi tutarının ilgili dönemde tamamının kullanılması halinde yeniden değerlendirilmesi söz konusu değildir. Yeniden değerlendirme, hak kazanıldığı halde ilgili bulunduğu dönemde indirilemeyen tutarlar için yapılacaktır²¹.

Getirilen bu hükümle yatırımcıların ilgili yıl kazancının olmaması veya yeterli kazancının bulunmaması sebebiyle indirilemeyen yatırım indirimi tutarları, Vergi Usul Kanunu Hükümlerine göre bu yıllar için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanabilecektir. Ancak, bu uygulama, devreden yatırım indirimi tutarı için, indirilemeyen yılı takip eden üç yıl boyunca tatbik edilebilecektir.

¹⁷ YILMAZ, s.11.

¹⁸ KILINÇ, s. 221.

¹⁹ MAÇ ve TURAN, s.11-12.

²⁰ Atilla BAĞRIÇIK, **Belgelerle Uygulamalı Yatırım Teşvikleri**, İstanbul, Bilim Teknik Yayınevi, 1997, s.226.

²¹ Musa ÖRMECİ, **Kurumlar Vergisi Kanunu Uygulama Esasları**, İstanbul, Acar Matbaacılık Yayınları, 1995, s. 7.

Diğer taraftan, birden fazla “yatırım teşvik belgesi” olması halinde, hangi belgeye ait olursa olsun eski tarihli harcama öncelikle indirim konusu yapılır.

Tablo 2: Yatırım İndiriminde Endeksleme ve Endekslemede Süre

Yatırım Teşvik Belgesi'nin Alındığı Tarih	Endeksleme ile İlgili Not
01.01.1995 Tarihine kadar alınan Yatırım Teşvik Belgeleri İçin	Endeksleme Yok
01.01.1995 – 31.12.1997 tarihleri arasında alınan Yatırım Teşvik Belgeleri için	Endeksleme Var Ve azami 3 yıl
01.01.1998 tarihinden sonra alınan Yatırım Teşvik Belgeleri için	Endeksleme var Ve süresiz

Kaynak : ÖZTÜRK ve KAYA, s.41.

3.6. Müteakip Dönemde Yapılması Öngörülen Yatırım Harcamalarının Cari Dönem Kazancından İndirilebilmesi; Peşin İndirim Uygulaması

Kamuoyunda vergi reformu olarak tartışılan 4369 sayılı Kanun ile yüksek oranlı enflasyon ortamında, ilgili yıl kazancının izleyen yılda beyan edildiği dikkate alınırca doğal olarak yararlanılacak yatırım indirimi tutarının reel değeri düşmektedir...” denilmektedir. Bu gerekçeyle iki değişiklik yapılmıştır; birincisi, bir sonraki yılda yapılması öngörülen, teşvik belgesine bağlanmış yatırımlarla ilgili harcama tutarlarının, yatırım indirimi oranında cari yıl kazancından indirilebilmesi olanağı getirilmiştir. Cari yıl kazancının yetersiz olması nedeniyle yararlanılmayan yatırım indirimi tutarının, ertesi yıla devretmesi halinde öngörülen endeksleme uygulaması sürekli hale getirilmiştir. Böylece yatırımların, vergi istisnası yoluyla daha güçlü şekilde desteklenmesi amaçlanmıştır²².

Teşvik belgeli yatırım ister yıl içinde tamamlansın isterse bir sonraki yılda devam etsin, yapılan yatırım harcamalarının peşinen yararlanılan yatırım indirimi karşılayıp karşılamadığının dönemsellik ilkesi gereğince yıllar itibariyle tesbit edilmesi ve eksik gerçekleşme var ise, gerçekleşmeyen kısmın bir düzeltme beyannamesi ile mutlaka beyan edilmesi gerekmektedir. Düzeltme beyannamesinin verilme zamanı konusunda herhangi bir düzenleme mevcut değildir²³.

Her ne kadar ek 4'ncü maddenin son fıkrasında öngörülen yatırım harcamasının % 10 ve daha düşük bir oranda eksik gerçekleşmesi durumunda, eksik gerçekleşen kısmın beyanıyla ilgili açık bir hüküm bulunmasa da gerekçeden, eksik gerçekleşen yatırım harcamalarının, oranı ve

²² İ. Hüseyin YILDIZ, “Yatırım İndirimi İstisnası ve Küresel Ekonomiye Entegrasyon Politikamız,” Akşam Gazetesi, 15.10.1998.

²³ Erol ÖZ , “Öngörülen Yatırım Harcamalarına İlişkin Esaslar ve Gerçekleşmeyen Harcamaların Beyan Zamanı”, **Yaklaşım**, Yıl 9, Sayı: 99, Mart 2001, s. 163.

tutarı ne olursa olsun mutlaka beyanının gerekeceği anlaşılmaktadır. Aksi takdirde öngörü yapılmayıp fiili harcamalara paralel olarak yatırım indirimi uygulayanlar öngöründe bulunanlara avantaj sağlamış olurlar²⁴.

3.6.1. Kapsam

Yatırım Teşvik Belgesi aranmaksızın yapılan yatırımlarda yatırım indirimi, harcamanın yapıldığı yıl kazancından başlayarak uygulanır.” Bu değişiklikle mükelleflere, cari yılda fiilen yaptıkları yatırım harcamalarına ilaveten yaptıkları, müteakip vergilendirme döneminde (beyannamenin verildiği yılın başından sonuna kadar) yapmayı öngördükleri yatırım harcamalarını da cari yılın Gelir veya Kurumlar Vergisi matrahının hesabında kazançtan peşinen indirme imkanı sağlanmıştır.²⁵

3.6.2. Harcamanın Öngörülmesi ve İndirimin Uygulanması

Harcama yapılmasının öngörülmesi ile kastedilen, Yatırım Teşvik Belgesine bağlanmış olan proje kapsamında müteakip yıl yapılması planlanan harcamanın Gelir ya da Kurumlar Vergisi beyannamesi üzerinde, yatırım indirimi satırında gösterilmesidir²⁶.

Beyanname üzerinde gösterilmek suretiyle mükellef tarafından harcama öngörüsünde bulunulmuş olur. Bunun, Yatırım Teşvik Belgesine işlettirilmesine ya da Maliye Bakanlığı'na ayrıca bildirilmesine gerek yoktur.

Başbakanlık Sermaye Piyasası Kurulu'ndan yapılan 27.07.2001 tarih ve 34/976 sayılı toplantısında; müteakip hesap döneminde yapılması öngörülen yatırım harcamalarının dönem kazancından indirimine imkan sağlayan Gelir Vergisi Kanunu'nun 4369 sayılı Kanun'la Ek 1' nci maddesi hükmünden yararlanan/yararlanacak işletmeler açısından²⁷;

- Mali tablo düzenleme tarihi itibarıyla, söz konusu teşvikten vergi mevzuatına uygun olarak yararlanma kararının alınması halinde, bu indirim dikkate alınarak hesaplanacak vergi tutarının, dönemin vergi karşılığı olarak belirlenmesine ve kar dağıtımında bu şekilde hazırlanmış mali tablolarda ulaşılan net dönem karının esas alınmasına ,

- Müteakip hesap döneminde yapılması öngörülerek dönemin vergi karşılığı tutarının hesaplanmasında dikkate alınan yatırım harcamalarının gerçekleşmeyeceği ihtimalinin ortaya çıktığı durumlarda, muhtemel vergi borcu için karşılık ayrılmasına ve bu karşılık tutarının düzenlenecek ilk mali tablolara yansıtılmasına, karar verilmiştir.

3.6.3. Öngörülen Harcamanın Gerçekleşmesi

Yapılması planlanan ve cari yılın kazancının vergilendirilmesinde yatırım indirimine konu edilen, yani yapılması öngörülen yatırım

²⁴ Erdoğan SAĞLAM ve Şenol TURUT, “Yatırım İndirimine 4369 Sayılı Kanunla Getirilen Yenilikler ve Geçici Vergi Uygulamasında Yatırım İndirimi”, *Yaklaşım*, Yıl 7, Sayı: 79, Temmuz 1999, s. 150.

²⁵ Gelir Vergisi Kanunu Geçici 50. nci Madde.

²⁶ MAÇ ve TURAN, s. 14.

²⁷ Sermaye Piyasası Kurulu, 27.07.2001 Tarih, **34/976 Sayılı Kararı**, Ankara, 2001

harcamalarının, müteakip vergilendirme döneminde öngörülenle aynı tutarlarda ya da fazlası ile gerçekleşmesi halinde cari yıla ilişkin olarak her hangi bir işlem yapılmasına gerek yoktur²⁸.

Kanunda mükelleflere, yapmayı öngörerek yatırım indiriminden peşinen yararlandıkları tutarın en fazla % 10' u kadar yanılma payı tanınmıştır.

3.6.4. Peşin İndirim Yapılması Zorunlu Değildir

Peşin yatırım indirimi uygulaması ihtiyaridir.

3.6.5. Teşvik Belgesinin Önceki Dönem Beyanname Verme Süresinden Önce Alınması Halinde Öngörü

GVK'nun Ek 4'ncü maddesinde 4369 sayılı kanunla yapılan değişiklik ile yatırım indirimi uygulamasına, yatırımın konusunu teşkil eden aktif değerlere ilişkin harcamaların yapıldığı takvim yılından itibaren başlanması sistemi değiştirilerek, YTB'nin alındığı tarihte, beyanname verme süresi geçmemiş hesap döneminden itibaren başlanabilmesi imkanı sağlanmıştır. Böylece önceki yıl gelir ve kurumlar vergisi beyannamesinin verileceği süre sonuna (KV mükellefleri için 30 Nisan, GV mükellefleri için 31 Mart) kadar alınan YTB kapsamında, belgenin alındığı yıla yönelik yatırım harcaması öngörülerek, önceki yıl beyannamesinde indirilebilecektir.

3.6.6. 4369 Sayılı Kanunla Yeniden Düzenlenen Geçici Vergi Esasında Yatırım İndirimi Uygulaması

Bilindiği gibi, verginin hesaplanıp ödenmesinde alternatif bir yöntem olarak kanun metninde bu güne kadar zaten var olan fakat uygulamada mükellefler tarafından pek tercih edilmeyen, üçer aylık kazançlar üzerinden geçici vergi ödeme yöntemi 4369 sayılı kanunla 1.1.1999 tarihinden itibaren zorunlu hale getirilmiş, yaygın olarak kullanılan geçmiş yıl kazançları üzerinden vergi hesaplayıp ödeme yöntemi yürürlükten kaldırılmıştır²⁹.

Geçici vergi matrahının hesabında yıllık beyanname, kazancın yetersiz olması nedeniyle indirilemeyen tutar hariç olmak üzere, harcama yapılmadıkça yatırım indirimi uygulanamayacaktır. Bu hüküm uyarınca mükellefler, bir önceki dönemde fiilen gerçekleştirdiği ya da öngördüğü yatırım harcamalarının, kazanç yetersizliği nedeniyle vergi matrahından indiremediği kısmını şartların gerçekleşmesi durumunda geçici vergi matrahlarından indirebileceklerdir.

Ancak herhangi bir geçici vergi döneminde gelecek yıl için ya da gelecek geçici vergi dönemleri için yatırım harcaması öngörülüp matrahtan indirilemez. Yine kazanç yetersizliği nedeniyle bir sonraki yıla devreden yatırım indirimi hakkının, sadece fiilen yapılan yatırım harcamalarından doğan kısmı geçici vergi dönemlerinde, geçici vergi dönem sonları itibarıyla Maliye Bakanlığı tarafından açıklanacak yeniden değerlendirme oranıyla

²⁸ MAÇ ve TURAN, s. 15.

²⁹ MAÇ ve TURAN, s. 15-18.

endekslemeye tabi tutabilecektir. Devreden yatırım indirimi hakkının öngörülen harcamadan doğan kısmı ise endekslemeye tabi tutulmayacaktır.

Mükellefler geçici vergiye tabi kazançları tespit ederken, bir önceki dönemde fiilen gerçekleştirdikleri ya da öngördükleri yatırım harcamalarından, kazanç yetersizliği nedeniyle indiremedikleri kısmı geçici vergiye tabi kazançlarından indirebileceklerdir. Ancak herhangi bir geçici vergi döneminde gelecek yıl için ya da gelecek geçici vergi dönemleri için yatırım harcaması öngörülüp matrahtan indiremeyecektir³⁰.

3.6.7. Mücbir Sebep Nedeniyle Öngördüğü Yatırımları Gerçekleştiremeyenlerin Durumu

Öngörülen yatırım indirimi, müteakip döneme ait yatırım tahmin ve projeksiyonlarına dayanan bir müessesedir³¹.

Dolayısıyla normal şartlar altında bu yatırımların müteakip vergilendirme dönemi sonuna kadar gerçekleştirilmesi beklenir. Ancak olağanüstü durumların meydana gelmesi halinde bu yatırımlar bir süre gerçekleştirilmeyebilir.

Yatırımların teşvik belgesine bağlanması ve tamamlama vizesi işlemleri sonuçlanıncaya kadar devam eden işlemlerle ilgili olarak³²;

- Tabi afetler ve yangın (Bayındırlık ve İskan Bakanlığı veya Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı il Müdürlükleri, İtfaiye Müdürlükleri veya ilgili diğer kurumlardan alınacak yazı ile),
- Firmanın faaliyetinin kamu otoritelerince durdurulması (Firma faaliyetini durduran kamu kurumundan alınacak yazı ile),
- Grev ve lokavt (İl Çalışma Müdürlüklerinden alınacak yazı ile),
- Devletçe konulan yasaklar, harp ve abluka hali,
- Firmanın iflası ve şahıs firmalarında firma sahibinin ölümü (mahkeme kararı ile), gibi hal ve durumlar Müsteşarlıkça mücbir sebep ve fevkalade hal durumları olarak değerlendirilir.

Mücbir sebep halleri ile ilgili olarak yurt dışından temin edilecek belgelerin dış temsilciliklerimizce veya Lahey devletler Özel Hukuku Konferansı çerçevesinde hazırlanan Yabancı Resmi Belgelerin Tasdik Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi hükümlerine göre onaylanmış olması gerekir³³.

³⁰ Soner ÜLGEN, "Geçici Vergiye Tabi Kazancın Tespitinde Yatırım İndirim Uygulaması", **Yaklaşım**, Yıl 9, Sayı: 103, Temmuz 2001, s. 105.

³¹ MAÇ ve TURAN, s. 19-20.

³² RG.18.02.2001, 24322.

³³ Ümit ATAMAN ve Haluk SÜMER, **Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi**, İstanbul, İsmail Akgün Vakfı Yayınları, 1995, s. 119.

3.7. Yatırım İndiriminde Özkaynak – Dış Kaynak Oranı

Yatırımın finansmanı özkaynak ve kredi ile sağlanmakta, teşvik belgesinde her iki kaynaktan karşılanacak kısım gösterilmektedir³⁴.

Yatırım indirimi bakımından özkaynak şartı 2361 sayılı kanundan önce ikili bir önem taşımaktadır. Bir taraftan teşvik şartı olarak yatırımın belirli bir kısmının özkaynaktan karşılanması gerekmekte, öte yandan uygulama şartı olarak da, indirim, yatırımın özkaynaktan karşılanan kısmına uygulanmaktadır. 2361 sayılı Kanunla indirimin sadece özkaynaktan karşılanan yatırım kısmına uygulanacağı şartı kaldırılmış, kaynağı ne olursa olsun yatırım harcamalarına indirim uygulanması kabul edilmiştir.

İşletme sahip veya ortaklarının, sahip veya ortak sıfatıyla işletme varlıkları üzerindeki hakları özkaynaklar grubunu oluşturur³⁵.

Şu kadarki, yatırımlarda aranan özkaynak oranı, her yıl yapılan yatırım harcamaları için değil, yatırım dönemi sonunda gerçekleşen toplam yatırım harcamaları gözönünde bulundurularak dikkate alınacaktır” ifadesi kullanılmıştır³⁶.

Yatırım teşvik ve yatırım indirimi belgesinde belirtilen özkaynak oranlarına uyulmadığının anlaşılması halinde, yatırım indirimi istisnası dolayısıyla alınmayan vergilerin cezalı olarak tahsil edilmesi gerekmektedir. Gerek özkaynak kavramı ve gerekse özkaynak şartına uyulup uyulmadığı konusundaki tahliller hakkında yakın zamana kadar, Hazine Müsteşarlığı tarafından açıklanmış yazılı kurallar bulunmadığından bu konular sürekli görüş ayrılıklarına sebep olmaktadır. Yatırımın devamı boyunca, yatırım harcamalarının özkaynakla mı, borçla mı finanse edildiği önemli değildir. Bu süre zarfında yatırımın tamamı borçla finanse edilmiş olmakla beraber, yatırımın devam ettiği süre içinde, belgede öngörülen miktarda özkaynak artışı meydana gelmişse, özkaynak şartı sağlanmış demektir ve özkaynak şartına uyulmadığı için teşviklerin geri alınması söz konusu olamaz. Özkaynak oranına uyulup uyulmadığı hususu, yatırımın tamamlandığı yılın sonu itibarıyla çıkarılacak bilançoya göre tespit edilir. Başka bir anlatımla yatırımın devam ettiği dönem sonlarındaki bilançolar özkaynak şartı bakımından önem ifade etmez.

Özkaynak kıyaslamasında uygulanan formül şudur:

Yat.Dön.Sonrası Özkaynak Tut.- Yat. Dön. Önc. Özkaynak Tut. =A

Yat.Dön.Sonrası Duran Var.- Yat. Dön. Önc. Duran Var Tut. =B

Özkaynak kullanımı: A/B

Gerçekleşen değerlere göre bulunan bu oran, teşvik belgesinde yer alan özkaynak oranı ile karşılaştırılır ve özkaynak şartına uyulup uyulmadığı anlaşılır. Maalesef Hazine Müsteşarlığı'nca önerilen söz konusu bilanço analizi de bazı yönlerden eksiklikler içermektedir.

Özkaynak hesabı şu şekilde yapılmalıdır:

³⁴ Yılmaz ÖZBALCI, **Gelir Vergisi Kanunu Yorum ve Açıklamaları**, Ankara, Feryal Matbaacılık, 1998, s. 266.

³⁵ Safiye ÖNGEN, **Vergi Muhasebesi**, Ankara, Yaklaşım Yayınları, 2000, s. 472.

³⁶ Maç ve Turan, s.20-22.

- 1- Ödenmiş sermaye
- 2- Kanuni ihtiyatlar
- 3- Fevkalade ihtiyatlar
- 4- Cari dönem karı
- 5- Geçmiş dönem karları
- 6- Yedek akçe niteliğindeki karşılıklar
- 7- Amortismanlar
- 8- Bu döneme ve geçmiş dönemlere ait zararlar (-)
- 9- Sair reel olmayan aktifler (-)
- 10-Özkaynak (1+2+3+4+5+6+7) – (8+9)

Yatırımın başlandığı yılın sonundaki bilançoya göre yukarıdaki şekilde tespit olunan özkaynak, yatırımın bittiği yılın sonundaki bilançoya göre bu yatırımın özkaynakla finanse edilmesi gereken kısım kadar artmışsa özkaynak şartına uyulmuş demektir.

Ayrıca ihtiyaten şu analizlerin yapılmasında yarar görüyoruz.

$$\begin{array}{rcl}
 \text{Yatırım Dönemi} & & \text{Yatırım Dönemi} \\
 \text{Başındaki Özkaynak} & - & \text{Başındaki Bağlı} \\
 & & \text{Değerler} \\
 & & \text{Yatırım Dönemi} \\
 & & \text{Başındaki Serbest} \\
 & & \text{Özkaynak} \\
 & & = \\
 \\
 \text{Yatırım Dönemi} & & \text{Yatırım Dönemi} \\
 \text{Sonundaki} & - & \text{Başındaki} \\
 \text{Özkaynak} & & \text{Özkaynaklar} \\
 & & + \text{Özkaynak Artışı} \\
 \text{Toplam :} & & \text{Yatırıma Sevkedilebilir Özkaynak} \\
 \text{Yatırım Toplamı x Özkaynak Oranı} & = & \text{Özkaynaktan Karşılanması Gereken} \\
 \text{Yatırım Tutarı} & &
 \end{array}$$

Bu şekilde tespit olunan “Yatırıma Sevkedilebilir Özkaynak”, özkaynaktan karşılanması gereken yatırım tutarına eşit veya daha büyükse, öz sermaye şartı yerine gelmiş demektir. Bunun dışında, direkt olarak yatırımın finansmanındaki kullanılan yatırım kredilerinin yatırımın bittiği yıl sonu itibariyle kapanmamış olan kısmının, yabancı kaynakla karşılanabilir yatırım finansmanından fazla olmaması hususuna dikkat edilmelidir³⁷.

Tablo 3: Yatırımların Finansmanında Aranacak Asgari Özkaynak Oranları

	Yatırımın yapıldığı yöre	Asgari Özkaynak Oranı (%)
1	Normal ve gelişmiş yöreler	40
2	Kalkınmada öncelikli yöreler	20
3	Ro-Ro Taşımacılığı, havayolu kargo taşımacılığı	20
4	Gemi ithali ve uçak ithali	10

Kaynak: RG. 18.02.2001, 24322.

³⁷ RG.18.02.2001, 24322.

SONUÇ

Bu makale çalışmasında yatırım indirimini düzenleyen kanun maddeleri ve uygulama biçimi ortaya konulmuş olup temelde şu sonuçları ortaya çıkmıştır.

Ticari ve zirai kazançlarda uygulanacak yarım indirimlerinde; Uygulamada maliye idaresinin yatırım indirimine esas ilgili sabit kıymetin maddi duran varlık olması ve amortismanına tabi tutulabilir olması görüşü uygulama alanını daraltıcıdır. Bu durumda yatırım indirimine tabi tutulacak kalemlerin neler olacağına yönelik çelişkiler oluşmaktadır.

Yatırım indiriminin uygulanmasının yatırım teşvik belgesine bağlanması ve asgari yatırım tutarının belirlenmesi ile yatırım indiriminin gerçekten rantabl yatırımlar için bir teşvik aracı olması sağlanmak istenmiştir.

Yatırım indirimi uygulamasında temelde Ekonomik gelişmeyi planlı ve organize bir şekilde düzenlemek hedefi gözetilmiştir. Makalede de incelendiğinde; özellikle yatırım indirimi araçları Uluslararası rekabet gücü kazandıracak, ileri teknoloji getiren katma değeri yüksek, vergi gelirlerini ve istihdamı artırıcı özelliklerden en az ikisini içeren 250 milyon ABD Doları karşılığı Türk Lirasını aşan sıra yatırım indirimi uygulamasında indirim oranının en yüksek olduğu gözlenmiştir.

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

1. AKDOĞAN Nalan, SEVİLENGÜL Orhan; **Tekdüzen Muhasebe Sistemi Uygulaması**, Lebib Yalkın Yayınları ve Basım İşleri Yayınları, İstanbul, 1999.
2. AKALIN Fatih; **Yatırımlarda Devlet Yardımı ve KOBİ'ler**, Kılavuz Yayınları, Ankara 1995.
3. ATAMAN Ümit, SÜMER Haluk; **Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi**, İsmail Akgün Vakfı Yayınları, İstanbul, 1995.
4. BAĞRIAÇIK Atilla; **Belgelerle Uygulamalı Yatırım Teşvikleri**, Bilim Teknik Yayınevi, İstanbul 1997.
5. DEVRİM Fevzi; **Kamu Maliyesine Giriş**, Anadolu Matbaacılık, İzmir 1998.
6. EDİZDOĞAN Nihat; **Kamu Gelirleri ve Vergi Teorisi**, Ekin Kitabevi Yayınları , Bursa 1994.
7. Hesap Uzmanları Derneği; **Beyanname Düzenleme Klavuzu**, Hesap Uzmanları Derneği Yayını, İstanbul, 2000.
8. KIZILOT Şükrü; **Katma Değer Vergisi Kanunu ve Uygulaması**, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 1996.

9. ÖNGEN Safiye; **Vergi Muhasebesi**, Yaklaşım Yayınları , Ankara 2000.
10. ÖRMECİ Musa; **Kurumlar Vergisi Kanunu Uygulama Esasları**, Acar Matbaacılık Yayınları, İstanbul, 1995.
11. ÖZBALCI Yılmaz; **Gelir Vergisi Kanunu Yorum ve Açıklamaları**, Feryal Matbaacılık, Ankara 1998.
12. ÖZBALCI Yılmaz; **4369 ve 4444 Sayılı Kanun Değişiklikleri İle Gelir Vergisi Kanunu Yorum ve Açıklamaları**, Oluş Yayıncılık , Ankara 1999.
13. ÖZTÜRK Bünyamin, KAYA Mehmet Emin; **Yatırımları Teşvik ve Yatırım Teşvik Belgesi**, TÜRMÖB Yayınları, İzmir, 2000.
14. ÜSTÜNEL Bülent; **Tek Düzen Hesap Planı**, Kılavuz Yayınları , İstanbul 1993.
15. YALÇIN Hasan; **Yatırım İndirimi Uygulama Esasları**, Kılavuz Yayınları, İstanbul, 1996.
16. YALÇIN Hasan, YÜCEL Selçuk.; **Gelir ve Kurumlar Vergisi Uygulamasında Giderler**, Kılavuz Yayınları, İstanbul, 1996.
17. YAVUZ Cevdet; **Medeni Kanun Tatbikat Kanunu, Borçlar Kanunu**, Beta Yayınları, İstanbul, 1993.
18. YILMAZ Kazım; **Yatırım İndiriminde Endeksleme**, Sirküler Rapor Yayınları, Ankara, 1999.

MAKALELER

1. Arthur Andersen Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş. “**Yatırımlarda Devlet Yardımları ve Yatırımları Teşvik Fonu Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ**”, 26.2.2001 Tarih ve YMM 200-S/1885-025 Sayılı Bilim Raporu.
2. BIYIK Recep; “**Yatırım İndirimine Konu Aktif Değerlerin Elden Çıkarılması veya Tabi Afetler Nedeniyle Hasar Görmesi Halinde Yatırım İndirimi Uygulaması**,” Vergi Dünyası, Yıl 20, Sayı 238, Haziran 2001.
3. BİÇER Hüsamettin, ÜREL Gürol; “**Yatırım İndirimi**,” Vergi Dünyası, Yıl 19, Sayı 215, Temmuz 1999.
4. Danıştay 4.13.11.1998 Tarih ve E: 1997/4477 K: 1998/ 4146 Sayılı Kararı
5. DOĞAN Hasan; “**Yatırım İndirimi Uygulamaları ve Yatırımlarda Diğer Vergi Ayrıcalıkları**,” Mükellefin Dergisi, Sayı 88, Nisan 2000.
6. DURLANIK S. Sabit; “**Özel Maliyet Bedeli Harcamalarının Yatırım İndirimi Uygulaması Yönünden Değerlendirilmesi**,” Vergi Dünyası, Yıl 20, Sayı 235, Mart 2001.

7. FAHRAN Ferhat ; **“Teşvik Belgesiz Yatırım İndirimine İlişkin Bir Vergi Mahkemesi Kararı ve Değerlendirmelerimiz,”** Vergi Dünyası, Yıl 20, Sayı 234, Şubat 2001.
8. KILINÇ İlker; **“Yatırım İndirimi,”** Vergi Dünyası, Yıl 20, Sayı 232, Aralık 2000.
9. KIZILOT Şükrü; **“Teşvik Belgesiz Yatırım İndirimi Avantajı,”** Sabah Gazetesi, 08.05.2000.
10. KIZILOT Şükrü; **“Şirketlere Çok Özel Avantajlar,”** Sabah Gazetesi, 15.04.1999.
11. MAÇ Mehmet, TURAN Cemalettin; **“Tüm Yönleriyle Yatırım İndirimi,”** Vergi Dünyası, Yıl 19, Sayı 222, Aralık 1999.
12. ÖZ Erol; **“Öngörülen Yatırım Harcamalarına İlişkin Esaslar ve Gerçekleşmeyen Harcamaların Beyan Zamanı,”** Yaklaşım, Yıl 9, Sayı 99, Mart 2001.
13. ÖZDİN Ali; **“Yatırım İndirimi Konusuna Giren Harcamalar ve Gayrimaddi Hakların Bu Kapsamda Değerlendirilmesi,”** Vergi Dünyası, Yıl 20, Sayı 238, Haziran 2001.
14. SAĞLAM Erdoğan, TURUT Şenol.; **“Yatırım İndirimine 4369 Sayılı Kanunla Getirilen ve Geçici Vergi Uygulamasında Yatırım İndirimi,”** Yaklaşım, Yıl 7, Sayı 79, Temmuz 1999.
15. Sermaye Piyasası Kurulu; **“ 27.07.2001 Tarih ve 34/976 Sayılı Kararı”** Temmuz 2001
16. TUNCER Selahattin; **“Yatırım Teşvik Belgeleriyle İlgili Yeni Düzenlemeler-I,”** Yaklaşım, Yıl 9, Sayı 100, Nisan 2001.
17. TUNCER Selahattin; **“Yatırım Teşvik Belgeleriyle İlgili Yeni Düzenlemeler - II,”** Yaklaşım, Yıl 9, Sayı 101, Mayıs 2001.
18. SARIKAYA İrfan; **“Yatırım ve Teşvik İşlemlerinin İzlenmesi ve Muhasebeleştirilmesi,”** Temel Eğitim ve Staj Merkezi İzmir Şubesi Eğitim Seminerleri, Sayı 8, Şubat 1999.
19. ÜLGEN Soner; **“Geçici Vergiye Tabi Kazancın Tesbitinde Yatırım İndirimi Uygulaması,”** Yaklaşım, Yıl 9, Sayı 103, Temmuz 2001.
20. YAŞAR Ertuğ; **“Yargısız İnfaz,”** Yeniüzyıl Gazetesi, 20.03.1998.
21. Yıldız, İ. Hüseyin; **“Yatırım İndirimi İstisnası ve Küresel Ekonomiye Entegrasyon Politikamız,”** Akşam Gazetesi, 15.10.1998.

RESMİ GAZATELER

Resmi Gazete 18.02.2001, 24322 Sayı.

Resmi Gazete 08.01.2000, 24254 Sayı.

TEBLİĞLER

GV/0193F. 099 No. lu belgedeki 87 ve GV/0193F. 107 No. lu belgedeki 195 No. lu G.Tebliğı.

GV/0193F. 099 No. lu belgedeki 187 No. lu ve GV/0193F. 107 No. lu belgedeki 195 No. lu G.Tebliğı.

GV/0193A. 020 No. lu belgedeki Geçici Madde 43'e ve GV/0193F. 099 No. lu belgedeki 187 No. lu G.Tebliğı.

GV/0193B. 043 No. lu belgedeki 4369 sayılı Kanunun 30 maddesi.

GV/0193F. 099 No. lu belgedeki 187 No. lu , GV/0193F. 107 No. lu belgedeki 195 No. lu ve GV/0193 F. 147 No. lu belgedeki 235 No. lu G. Tebliğler.

Gelir Vergisi Kanunu Geçici 50' nci Madde.